

10 Kirkerottene og
Lea Mus på turné

12 Hva vil vi med årets
Trosopplæringskonferanse?

6

**Fra mentortjeneste
til IKO MENTOR**

Trosopplæringsreformen er i ferd med å gå over i driftsfasen. Innen utgangen av dette året skal alle menigheter i Den norske kirke, etter planen, ha ferdigstilt sine planer for trosopplæringsarbeidet i sin menighet.

Med det avsluttes også det oppdraget IKO – Kirkelig pedagogisk senter fikk fra Kirkerådet i 2004: å ha ansvaret for en mentortjeneste til hjelp i arbeidet med trosopplæringsplanene. Men selv om oppdraget forsvinner, så legges ikke tilbudet om en mentortjeneste ned.

IKOs styre har bestemt at IKO fremdeles skal tilby mentorer der det er et behov og et ønske. Noen menigheter er ikke ferdige med planen sin, noe ønsker revisjon og for mange nytilsatte trengs det erfarne mentorer til å sette dem inn i tenkning og praksis rundt reformen.

Vi håper at IKO MENTOR blir et godt og fleksibelt tilbud der gode og erfarne mentorer kan tilby prosessveiledning på de utfordringene og mulighetene menighetene har.

Trosopplæringskonferansen fortsetter. I år er det for 16. gang. Den ble arrangert av IKO for første gang i 2001. Nå er den et samarbeid mellom IKO og Kirkerådet. Tema i år er *Ansikt til ansikt – møte med Gud, verden og hverandre*. Temaet har sammenheng

med Lutherjubileet som vi skal feire neste år. Det lutherske verdensforbund har satt *Nåde* som overskrift over jubileet, med undertitler

- frelsen er ikke til salgs
- mennesket er ikke til salgs
- skaperverket er ikke til salgs

På fjorårets konferanse, «Himmel og jord», hadde

vi fokus på at skaperverket ikke er til salgs, i år på at mennesket ikke er til salgs. Og neste år på at frelsen ikke er til salgs. Forberedelsene til konferansen er meget godt i gang, påmeldingen har begynt og vi håper å møte mange av dere på Varemessa på Lillestrøm onsdag 19. oktober.

På Trosopplæringskonferansen utdeles Trosopplæringsprisen, også den grunnlagt av IKO. Nå deles den ut sammen med KA og Kirkerådet. Vi trenger kandidater til prisen. Ikke

nøl med å foreslå noen du synes fortjener den! Mer informasjon om dette på side 15.

Alt godt,

Marianne Uri Øverland

Marianne Uri Øverland
direktør

Nytt ansikt hos IKO

IKO – Kirkelig pedagogisk senter har fått en ny rådgiver i staben. Ingunn Aadland skal være vikar for Magnhild Søsveen Eriksen ut 2016.

Tekst og foto: Marta Bjørnøy Lalim

Ingunn er teolog og har tidligere vært doktorgradsstipendiat i Det gamle testamentet på Menighetsfakultetet. Det siste året har hun blant annet undervist i bibelfag og hebraisk ved Universitet i Tromsø. Hun har to jenter på seks og ti år, er 34 år og bor på Fornebu. Hennes primære fagområde er Det gamle testamentet og bibelteologi.

– Hva slags forventninger har du til å jobbe her på IKO?

– Jeg gleder meg til å være en del av et tverrfaglig miljø som jobber tett på kirka, og som er med på å utvikle redskaper for god teologi for både barn og voksne.

– Hva tror du er de viktigste områdene IKO arbeider med hvor du kan bidra mest?

– Trosopplæring for barn er viktig for meg. Jeg er opptatt av at materiell som blir utviklet for barn skal ha høy kvalitet. Barn må få det beste!

Det er også veldig viktig at trosopplæringa er diakonal. Jeg heier på teologi som er levedyktig og som utrunder barn og ungdom til det virkelige livet. Jeg tenker at IKO i all sin virksomhet, både kurs- og mentorarbeid, og i de bøker og annet materiell som gis ut, er med på å legge til rette for liv og tro. Dette er et viktig oppdrag som krever grundig teologisk og pedagogisk arbeid. Det vil jeg være med på.

– Hadde du noe kjennskap til IKO?

– Jeg kjenner godt til Prismet, som har mange gode og spennende artikler, og selvsagt har jeg også lest bøker fra IKO for jentene mine. Og så må jeg legge til at 4-årsboken betydde mye for meg da jeg var liten!

Babysangkurs

– for deg med erfaring

Et kurs med stort spenn, mye latter, sangkraft og kompetanse!

Tekst: Merete Bøe **Foto:** Marta Bjørnøy Lalim

«Det er flott å høre på!
Alle har vi blitt dyktige
sangere på kort tid.»

Klokka nærmer seg halv ti, og inne i Festsalen sitter det over 20 deltakere til kurset Babysang – for deg med erfaring. Det er en flott gjeng med mye kompetanse, og vi har mye å lære av hverandre. Maria Stensvold Ånonsen fra Menighetsfakultet innleder det hele med et alvorlig, men viktig tema. Hun snakker om krenkelsers. Hun snakker om hvordan det kan oppleves for barna når hjemme ikke er trygt. Deltakerne får høre om hvordan de kan bidra til å skape trygge hjem, og hvordan de som ansatte i kirken kan vise omsorg for de minste barna i trosopplæringstiltak, som babysang.

«Du rører meg»

Vi skifter tema helt. Inn fra siden kommer sanger og sangpedagog Ragnhild Sophie Brinkmann. Hun bringer fest og glede! Vi starter med en glad gospellåt, og vi får oss en ordentlig treningsøkt.

– Vi kan trene med babyene våre på babysangkurs, sier hun. Det bringer fram latteren, smilet og rytmen i lokalet. Så var det sangteknikken. Ragnhild får oss virkelig til å synge ut, og sangen ljoner med full kraft. Det er flott å høre på! Alle har vi blitt dyktige sangere på kort tid. Hun har skrevet noen sanger til dette kurset, og vi får prøve dem i de ulike teknikkene.

Gynge mer

IKO lager i disse dager en cd som heter «Gynge mer». Den passer blant annet for babysang. Deltakerne får presentert noen av sangene fra CD-en. I tillegg er det erfaringsdeling, kanskje det viktigste på programmet, vil noen si. Det kan oppleves ensomt å jobbe som babysangleder noen ganger. Da er det ekstra viktig å få være sammen med andre som jobber med det samme.

A close-up photograph of several hands of different skin tones cupping a mound of dark, rich soil. A small green seedling with four leaves is growing out of the center of the soil. The background is blurred, showing more hands and a person in a blue shirt.

Fra mentortjeneste til IKO MENTOR

Den siste mentorsamlingen er et faktum. Nå som alle menigheter har mottatt veiledning i forbindelse med trosopplæringsreformen, går reformen over i en ny fase og den pålagte mentortjenesten blir avviklet i løpet av 2016.

Tekst: Merete Bøe **Foto:** iStockphoto.com

Mentortjenesten har vært en kirkelig veiledningstjeneste som ble innført av Den norske kirke i 2003. Målet med denne tjenesten var å gi prosessveiledning for å utarbeide lokale planer for trosopplæringsarbeidet i menigheten. Ved å skape møteplasser for refleksjon, evaluering og læring var mentor sin rolle å bidra til involvering for et systematisk og integrert trosopplæringsarbeid som eies av mange.

I løpet av disse årene har mentorene fått tilbud om mentorsamlinger hvor det har vært snakket om ulike temaer. 8. mars 2016 var altså tiden kommet for den foreløpig siste mentorsamlingen.

Samlingens innhold

En stor gjeng var samlet på Menighetsfakultet. Stemningen var god og praten fløt godt. Mentorene som var tilstede har blitt kjent med hverandre gjennom flere år. Samlingen fikk mange gode tilbakemeldinger, og deltakerne sa at det var et godt innhold og de fikk mye ut av dagen.

Vi hadde besøk av redaksjonssjef Cathrine Simonsen fra NRK Super som snakket om barns mediehverdag. Dette foredraget ble veldig godt mottatt. Psykologspesialist Magne Raundalen holdt et foredrag om barn og de unges livsverden.

Etter lunsj var det to seminarer man kunne velge mellom. Det ene var ved Asbjørn Hirsch fra Dronning Mauds Minne Høgskole som snakket om barns rett til tro. Det andre var ved domkirke- og samtaleprest Valborg Orset Stene fra Oslo domkirke som snakket om å samtale med barn og unge i kirkens kontekst. Barn og unge trenger samtalepartnere. Hvordan møtes i spørsmål om identitet, familie og om det vanskelige som skjer hjemme?

Veien videre

Erfaringen viser at mange menigheter fortsatt ser behov for og ønsker en mentortjeneste videre, for å revidere planen, for å hjelpe nytilsatte inn i arbeidet, og noen fordi de ikke er helt ferdig med planen. Den pålagte mentortjenesten blir borte. Men Marianne Uri Øverland, direktør ved IKO, forteller i dag at styret for IKO har bestemt at IKO vil fortsette å ha Mentortjenesten som et tilbud til de menighetene som ønsker det. Den nye mentortjenesten vil hete IKO MENTOR.

Fargeleggingskort med bibelord

Kalligraf Bas Vlam står bak fargeleggingsheftet «Vinduer mot himmelen» (IKO-Forlaget, 2015). Nå har han kalligrafert bibelvers, inspirert av gamle bibler med forseggjorte versaler.

Her er 21 nydelige kort klare til å bli fargelagt. Bibelversene spenner vidt, fra blant annet Ordspråkene, Salmene og nytestamentlige tekster.

Til fargeleggere som nå vil gå i gang med kortene i samlingen, har Vlam følgende råd:
– Prøv å fremheve bokstavene med tydelige farger slik at hovedformen blir gjenkjennelig. Vær raus med farger til all pynt som ligger rundt bokstavene!

Fantasy for barn

Livets perler er stjålet, og dronning Emeraldas lille land er i stor fare. Når dronningens tolv riddere forsvinner i forsøket på å finne perlene, er de to barna Liv og Dag dronningens og folkets eneste håp. De har begge sett i drømme at perlene er i Skyggedalen, hos Mørkets herre, og får det vanskelige oppdraget å dra dit for å beseire Mørkets herre og bringe Livets perler tilbake. *Gjennom Skyggedalen* er et spennende eventyr for barn fra åtte år og oppover. Forfatter er Martin Lønnebo.

Nye eventyr med Munken & Kula

Munken & Kula er bestekompisar, ca. 10 år gamle og veldig oppfinnsomme – og av og til ganske ettertenksomme. *Deigen eser!* er tredje bok om guttenes mange morsomme opplevelser med forviklinger. De redder katter i trær, baker brød, forelsker seg og går seg vill i Stockholm. Og som Munken & Kula kan leseren gjennom alt dette gjøre seg tanker om Bibelen, om livet og om hvordan man kan leve sammen på en grei måte. Fortellingene er skrevet av Åke Samuelsson. Boka er illustrert, og passer fra åtte år.

Kirken ønsker Velkommen til dåp!

Innbydende blad skrevet for foreldre til nyfødte, for å inspirere til å velge dåp. Vi følger bl.a. familier som har valgt dåp, og kan lese om dåpens tradisjoner og betydning i Den norske kirke. Bladet er utarbeidet med tanke på at menigheten kan sende det ut til nybakte foreldre.

Ny og leken julemusikal for barn!

Alletiders historie er en musikalsk gjenfortelling av juleevangeliet for hele familien. Det sprer seg en eventyrlig stemning når kameler, engler, hyrder og sauer forteller sin del av historien. Her synger selv det gretne eselet, som bærer Maria, om hvordan det var den første julen. *Alletiders historie* er et godt tilrettelagt syngespill som passer perfekt til bruk i barnekor. Noter blir derfor tilgjengelig.

Fortellingen gis også ut som bok med flotte og levende illustrasjoner. Både bok og CD skal være klare i starten av september.

Kirkerottene. God
stemning i salen da
Kirkerottene besøkte
Frøya.

Kirkerottene og Lea Mus på turné

I april dro Kirkerottene på turné til Gudbrandsdalen og Trøndelag. Med seg hadde de Lea Mus, to skuespillere og en tekstforfatter/tekniker/sjåfør. Seks dager, ni menigheter og ti forestillinger senere er stikkordene nye bekjentskap, entusiasme og mersmak.

Tekst: Ingrid Fjeld **Foto:** Ingunn Teigås, frøya.no

Rotter på turné siden 2009

Kirkerottene er duoen som har frilanset for IKO siden 2009. De reiser rundt til små og store kirker som vil ha besøk. Vesle er en liten og glad rotte som er nysgjerrig på nye og ukjente steder. Hun har lært seg mange historier fra Bibelen. Fredo er fornuftig og litt forsiktig, men blir alltid med når Vesle vil ut i verden. I april gikk turen til Trøndelag.

– Vi elsker å være på tur, forteller Vesle ivrig. – Vi har fått se mange spennende kirker og møtt masse hyggelige barn. Mange kjente oss litt fra før. Det er så fint når barna er med på sangene våre. Da blir man jo litt rørt, ikke sant, Fredo?
– Jo det, det er sant, sier Fredo. – Vi har vært der i Trøndelag før, så det meste var trygt og hyggelig. Vi opplevde bare én litt skummel ting.

– Hva var det?

– Det var noen store hull i bakken som gikk langt ned og bortover, før det gikk oppover igjen,

svarer Fredo. – Noen sa det var tunneller under havet!».
– Men da vi kom opp igjen, var vi på Frøya. Det er en øy, fortsetter Vesle.

– *Hvordan var det der?*

– Kjempefint. Vi fikk vafler og noen barn sang for oss. Det var flott.

– Men nå kan vi ikke prate mer, avbryter Fredo.

– Vi må finne noe mat. Jeg er kjempesulten. Rottene piler av sted.

Han slutter aldri å lete

Jorun Børset Foss er menighetspedagog på Frøya og var den som inviterte rottene til øya. Vi spurte om hun ville fortelle litt om rottebesøket.

– Det var en STOR opplevelse å få besøk! Vi har holdt på med kirkerotteopplegg i ti år, så derfor ble det ekstra stas å endelig få oppleve ordentlige kirkerotter. Sletta kirke tok imot ca. 100 personer denne kvelden – det er vi svært godt fornøyd med!

Mange unger hadde store forventninger. Barnekoret Solsikkan hadde visst om det lenge, og gledet seg. Våre egne Vesle og Fredo, som til vanlig bor bak orgelet, fikk også hilse på de ordentlige kirkerottene. Stor jubel!

– *Hvordan opplevde du som voksen forestillingen?*

– Teaterstykket har masse humor, er så menneskelig og ærlig, så det var en fryd å oppleve! Først tenkte jeg under forestillingen: Skal de bruke hele den korte tida si på å lete etter noe? Påfølgende natt kl. 03.30 oppdaga jeg poenget: Gud slutter faktisk aldri å lete! For meg ble *det* poenget. Og en sterk preken, avslutter Jorun.

Til høsten har rottene flere oppdrag som venter, og i november planlegges ny turné. 4. november vender Vesle og Fredo snutene sørover til Agderfylkene. De gleder seg! Du finner spilleplan og ledige datoer på iko.no/kirkerottene

TROSOPPLÆRINGSKONFERANSEN 2016

ANSIKT TIL ANSIKT

- Møte med
Gud, verden
og hverandre

Tekst: Ingunn Aadland

Kva vil vi med årets konferanse?

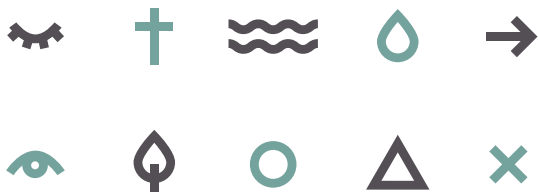
Kyrkja erfarer at menneskeverdet er truga. Samfunnsdiskursen er prega av fiendebilder og dehumanisering, og samfunnet famlar i møte med menneske på flukt.

Korleis kan kyrkja ta sitt samfunnsansvar i denne situasjonen? Kva gjer kyrkja når mennesket ikkje lenger er medmenneske, men økonomisk og praktisk utfordring, tal og kvotar, representantar for framand religion eller truspraksis, eller ein trussel for velferdssamfunnet?

Kyrkja har ein visjon om å vere eit fellesskap prega av «likeverd, deltaking og respekt for mangfald» (DnK visjonsdokumnet). Vidare definerer kyrkja det som sitt ansvar å «fremje rettferd.» Dette er også tematisert i plan for trusopplæring: «å utfordre til engasjement og deltaking i kyrkje og samfunnsliv for alle døypte i alderen 0–18 år, uavhengig av funksjonsevne.»

Visjonen om likeverd, deltaking og respekt utfordrer ikkje berre storsamfunnet, men alle fellesskap. I dei lokale kyrkjelydane må difor visjonen sin ordlyd stadig omsetjast slik at den virker som eit vern mot alle typar mobbing og utestengingar.

TOK 2016 ynskjer å inspirere og utfordre til å praktisere mangfaldige, anerkjennande og likeverdige fellesskap.

Ansikt til ansikt: Møte med Gud, verden og hverandre

Med temaet for konferansen ønsker vi å setje søkelys på menneskeverd, menneskerettar, og kyrkja sitt ansvar i kampen for rettferd. Overskrifta «Ansikt til ansikt» summerer temaet for konferansen ved at den iscenesetter møtet mellom menneske der desse tinga utspeler seg. Alle menneske har medansvar overfor kvarandre. Som kyrkje tenkjer vi at den treeinige Gud gir ein modell for gode felleskap som er tufta på kjærleik og rettferd: Som Gud møter mennesket med kjærleik, skal vi møta kvarandre.

Salme 543 «Vi kommer til deg i Bønn, du, vår Far» (TT-salmen) oppsummerer temaet og verdigrunnlaget for konferansen:

Refrenget:

*La oss stå sammen i fred om ditt bord,
ansikt til ansikt med verden*

*Vi vil bygge din kirke, gå ut på ditt ord,
Gud gi oss styrke på ferden*

*Du kommer til oss med håp og med fred
møter hvert menneske med kjærlighet*

(Skrevet av Åshild Kristin Stensrud og Eirik Kaasa.

Melodi: Gisle Borge Styve)

Tidsklemma er ut. Kvile og treige morgonar har blitt trendy. Det høyses riktig ut – og samtidig ganske uoverkommeleg.

Lediggang er rota til alt vondt, heiter det. Men kjappgang kan også raskt gå galt. Dagens ungdom vert kalla «Generasjon prestasjon.» Jenter og gutar fortel om utbrenning og sjukemelding. Og kyrkja går ikkje fri frå ansvar. Fridomen kan somme gonger synast pressa ut av frivilligheit: Kvar vart det av «å kvile i nåden»?

Forteljinga om skapinga blir ofte brukt som ein modell for kvile. Etter seks dagar sette Gud av ein dag til kvile. Men skaparen stopper og dagleg opp og erkjenner: det er godt! Kunne dette vere ein modell til etterlikning? Kanskje kunne vi innføre eit dagleg test-spørsmål: gjer det godt, det vi driv på med?

Sjølvsagt må vi vere budde på både godt og vondt i kvardagen, og vi har ikkje alltid rom for handlingsalternativ. Likevel, ein kvardagsteologi må kunne relatere seg til livet sjølv, det vere seg aktivitet og kvile. Vi går mot Lutherjubileum, og temaet *nåde* er gjort til overskrift. Korleis kan nåden omsetjast inn i kvardagslogistikken? Frelsa og nåden angår heile kroppen også i dette livet. Vi er ikkje til salgs. Men kva med tida vår, kreftene våre? Tida og kroppen vår heng uløysleig saman.

Sjå i nåde til meg, travle menneske.

Ingunn Aadland, rådgiver i Trosopplæring hos IKO

Vipps

IKO har fått VIPPS. Nummeret er 11592. IKO – Kirkelig pedagogisk senter blir kun finansiert gjennom støttebidrag og gaver. Derfor setter vi stor pris på bidragene som hjelper oss med vårt viktige arbeid videre.

STREAMING

IKO-Forlaget holder på med å legge ut albumene vi har gitt ut som strømmetjenester. *Gynge Lite Grann* ble lagt ut i februar og har per i dag nesten 10.000 strømminger. Flere album blir tilgjengelig i løpet av kort tid.

Foreslå kandidater til Trosopplæringsprisen 2016!

IKO deler årlig ut Trosopplæringsprisen til menigheter, organisasjoner eller grupper som på en særlig måte har fremmet trosopplæring. Prisen deles ut sammen med KA og Kirkerådet. Nå kan du foreslå kandidater!

Vinnerne får 50 000 kroner – og et kunstverk av Helge Bøe. En jury bestående av fire personer avgjør hvem som blir årets vinner.

Hvem går prisen til?

Prisen tildeles menigheter, samarbeidsenheter, organisasjoner eller grupper som på en særlig måte har fremmet trosopplæring og kirkelig undervisning. IKO ønsker å fremme aktiviteter som involverer barn og unge, stimulerer til tverrfaglig samarbeid i menighetene og kan være til inspirasjon for andre.

Mer informasjon på **iko.no**

IKO – Kirkelig pedagogisk senter står bak prisen sammen med Kirkerådet og KA – Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter.

Prismet 1, 2016 er i salg nå

Tittel: Bibel, skole og trosopplæring

Innhold:

- RLE-lærere som bibellesere. Av *Ole Kolbjørn Kjørven* [Forskning]
- Trosopplæring for Guds små prinsesser? Teologi, kjønn og læring i bibelbøker for barn. Av *Birgitte Lerheim* [Forskning]
- Trosopplæring og skole-/kirkesamarbeid. Styrket sammenheng mellom ulike læringsfellesskap – til barn og unges beste. Av *Tormod van der Hagen* [Refleksjon]
- Det forutsigbare uforutsette – erfaringer fra trosopplæringsens breddetiltak. Av *Kari Jensen* [Praksis]
- Religion og norskopplæring. Underkommunisering av religionen i norskopplæringa av voksne flerspråklige? Av *Hans-Jacob Engen* [Refleksjon]

Bestill *Prismet*
(løssalg: kr 140,-)
på ordre@iko.no

Abonnement:
Se www.iko.no/prismet
eller ring IKO på
22 59 53 00

ADMINISTRASJONSLEDERS HJØRNE

Årsavslutningen for 2015 er fullført og det er på tide å rette blikket fremover mot 2016 og 2017. Foran oss ligger det noen utfordringer, blant annet avsluttes avtalen vi har hatt med Kirkerådet om drifting av mentortjenesten i Den norske kirke. Vi må derfor se på andre måter å tjene penger på.

I tillegg har IKO, som de aller fleste andre kirkelige organisasjonene, en nedgang i offergaver.

IKO sitter i dag på en unik kompetanse for kristen-Norge, som vi gjerne vil formidle enda bredere og videre enn i dag. Vi vil gjerne holde flere kurs og skrive flere fagbøker, men til dette trengs det penger.

Vi ser også at det er fagfelt som det er behov for å utvikle mer. Dette gjelder spesielt trosopplæring mellom 16 og 30 år, men også

kultur- og kommunikasjonsfeltet. Hvis vi klarer å få 200 nye faste givere til å gi oss 200,- kroner i måneden, eller allerede faste givere til å øke gavebeløpet, er vi langt på vei til å få mulighet til også å kunne tilby egne kurs på disse fagfeltene.

Fyll derfor ut vedlagt skjema og returner det i svarkonvolutten (porto er allerede betalt), og bli med på å gi IKO den muligheten dere fortjener!

Dag-Eirik Lannem, administrasjonsleder

11. mai

Diakonova, Oslo

Fokus: Barn, krenkelser, tro
Seminar

8. september

IKO, Oslo

Babysang – for deg med erfaring. Del 2

19. oktober

Norges Varemesse, Lillestrøm

TROSOPPLÆRINGSKONFERANSEN

**ANSIKT
TIL ANSIKT**

Dato ikke fastsatt

IKO, Oslo

**Musikalarbeid i
trosopplæringa**

Kurs og lansering av «Alle tiders historie» i samarbeid med Norges KFUK-KFUM. Følg med på iko.no for dato.

Les mer om IKOs aktuelle kurs og fagdager på www.iko.no

B

DISTRIBUERT AV POSTEN
NORGE
posten

NORGE P.P. PORTO BETALT

Retur: IKO - Kirkelig pedagogisk senter
Postboks 2623 St. Hanshaugen
0131 Oslo

TILBUD

MENIGHETENS GAVER TIL BARNA

KirkeTrapp 2016

**GRATIS
BALLONGER**

til Min kirkebok
4 og 6

De beste
bøkene med opptil
60% rabatt

KIRKE TRAPP

Trosopplæring i hjem og menighet